

Comparatie intre romanul realist si romanul de analiza

Exemplificate in

- Ion de Liviu Rebreanu si Ultima noapte de dragoste, intaia noapte de razboi de Camil Petrescu -

1. Autorul(104 / 127)
2. Cititorul(105 / 127)
3. Opera(105 / 127)
  - 3.1. Geneza(107 / 129,140)
  - 3.2. Tematica
  - 3.3. Perspectiva din care este privita iubirea
  - 3.4. Structura romanului
  - 3.5. Cronologia(114 / 130)
4. Personajul(116 / 139)
  - relatia individului cu lumea

( ) - numarul din interiorul parantezei reprezinta numarul paginilor din "Limba si Literatura Romana, manual pentru clasa a-X-a", autori: Mircea Marin, Carmen Ligia Radulescu, Elisabeta Rosca si Rodica Zane, editura Paralela 45. La paginile indicate se pot gasi repere folosite in realizarea acestui referat.

(/) - (numarul paginii corespunzatoare pentru romanul realist / numarul paginii corespunzatoare pentru romanul de analiza)

Atat "Ion" cat si "Ultima noapte de dragoste, intaia noapte de razboi" reprezinta, pentru literatura romana, romane de exceptie care nu trebuie sa lipseasca din biblioteca nici unuia dintre noi. Desi sunt manifestari diferite ale romanului, amandoua sunt in aceeasi masura originale si complexe, fiecare in felul lui.

1. In romanul "Ion", Liviu Rebreanu indeplineste **atributiile autorului romanului realist**. Astfel se infatiseaza ca fiind naratorul obiectiv si omniscient, care are acces la toate mecanismele vietii sociale, precum si la intimitatea vietii afective. Autorul, in acest caz, isi propune sa reflecte lumea in toata complexitatea ei, oferind cititorului toata informatia de care are nevoie. **In cazul romanului de analiza**, Camil Petrescu isi propune "sa absoarba" lumea in interiorul constiintei, sa arate cititorului mecanismele mintii umane printr-un reprezentant ales de acesta. Autorul nu mai este demiurg in lumea imaginara, ci descopera limitele conditiei umane. Naratorul omniscient este inlocuit de personajul-narator, ceea ce potenteaza drama de constiinta, ii ofera autenticitate.

2. Ca urmare a acestor schimbari in ceea ce priveste naratorul romanului, si modul in care opera este citita si inteleasa de catre cititor este diferita. **Cititorul romanului "Ion"** este introdus intr-un univers care ii este sau ii devine familiar si despre care va fi informat si documentat. Liviu Rebreanu pune accent pe detaliu, pentru ca acesta da iluzia realului. Cei care prefera lectura romanului de acest gen, sunt cei ce se identifica mai putin cu personajul principal si mai mult cu naratorul omniscient. **Cititorul romanului psihologic**, inasa, are acces la intimitatea personajului-narator, se identifica cu el, alaturi de care investigheaza lumea launtrica a personajelor. Desi in curentul realist cititorii aveau o mai mare privire de ansamblu, simteau, traiau si vedeau totul, prin intermediul naratorului, prin cel de-al doilea tip de naratiune, acestia sunt mai puternic implicati in viata unui singur personaj, parca sufera si se bucura la fel ca si el, traiesc drama si ii inteleg toate trairile.

3. **Modelul narativ realist** este configurat de opera unor scriitori ca : Honore de Balzac, Lev N. Tolstoi, Chareles Dickens. Materialul epic este foarte bogat nu exclude analiza psihologica, care este facuta inasa tot din perspectiva unei instante narative supradotate (nartorul omniscient). In schimb, **modelul narativ al analizei psihologice** este impus pe plan european de opera lui Marcel Proust. Camil Petrescu alege evenimente din planul constiintei, iar din exterior prefera faptele banale, lipsite de semnificatii majore, fara sa fie refuzate insertiile in planul social.

3. 1. **Geneza romanului "Ion"** au constituit-o trei intamplari reale, pe care autorul le-a "topit" si unificat intr-o panza enorma, tinzand spre monumental. Astfel, patania unei fete bogate (amagita de un fecior bogat) si marturisirile unui fost coleg de liceu care I s-a plans autorului de lipsa

pământului s-au pastrat în roman, cu tot dramatismul lor din viața concretă; de asemenea, gestul sărutului gliei este descris într-o scenă emoționantă, care-I conferă lui Ion proporții uriașe. Noutatea pe care o aduce Rebreanu constă în tehnica infatisării detaliilor, în imaginile plastice și în derularea întâmplărilor care par a fi filmate cu încetinitorul. **În cazul romanului „Ultima noapte de dragoste, întâia noapte de război”**, evoluția personajelor nu mai este previzibilă nici măcar pentru autor. Camil Petrescu spunea că: „Un scriitor este un om care exprimă în scris, cu o limină sinceritate, ceea ce a simțit, ceea ce a gândit, ceea ce i s-a întâmplat în viața, lui și celor pe care i-a cunoscut.”. Din această afirmație am putea deduce faptul că și acest roman are la bază tot o întâmplare reală. Dacă prima parte („Ultima noapte de dragoste”) este o ficțiune, deoarece prozatorul nu era căsătorit și nici nu trăise o dramă de iubire până la scrierea romanului, partea a doua („întâia noapte de război”) este însă o experiență trăită, scriitorul fiind ofițer al armatei române, în timpul primului război mondial.

3.2. **Romanul „Ion”** este o monografie a realităților satului ardelean de la începutul secolului al XX-lea. **Conflictul** romanului este generat de lupte apriga pentru pământ. Într-o lume în care statutul social al omului este stabilit în funcție de pământul pe care-l posedă, este firesc faptul că mandria lui Ion să-l ducă spre patima devoratoare pentru pământ. Soluția lui Rebreanu este aceea că Ion se va căsători cu o fată bogată, Ana, deși nu o iubește, Florica se va căsători cu George pentru că are pământ, iar Laura, fiica învățătorului Herdelea îl va lua pe Pinteana nu din dragoste, ci pentru că nu cere zestre. **Tema romanului „Ultima noapte de dragoste, întâia noapte de război”** surprinde drama intelectualului lucid, însetat de absolutul sentimentului de iubire, dominat de incertitudini, care se salvează prin constientizarea unei drame mai puternice, aceea a omeniției ce trăiește trașismul unui război absurd, văzut de iminenta morții.

3.3. Pornind de la temele celor două romane, **perspectele din care este privită iubirea** sunt diferite. În romanul realist iubirea este un sentiment care cedează în fața patimii pentru pământ și a statutului social, pe când în cel al interiorității, nu este infatisată realitatea, cum că un om nu-și poate depăși condiția umană, nu poate atinge iubirea absolută. Dacă în primul caz, Ion renunță la iubire pentru ceea ce este mai important pentru el, pământul, Ștefan Gheorghidiu este un tânăr care a rămas cu nostalgia absolutului, incapabil fiind să mai coboare pe pământ. Se poate spune că în cazul romanului „Ion”, iubirea este un motiv necesar dar nu suficient, deci nici vital pentru a trăi, iar în „Ultima noapte de dragoste, întâia noapte de război”, tema iubirii este pusă lângă al doilea absolut al vieții, moartea.

3.4. Deși **ambele romane sunt structurate în două părți și una din acestea este pe tema iubirii**, ele sunt diferite. Romanul „Ion” este constituit din „cele două glasuri”: „Glasul pământului” și „Glasul iubirii”. Fiecare dintre cele două titluri numește o dominantă sufletească a personajului

principal, o porunca mai puternica decat el insusi. In scurta existenta a lui Ion, cele doua "glasuri" se impletesc, cel dintai fiind mereu prezent; aparenta lui tacere in partea ultima a romanului isi vadeste inconsistenta in scena mortii personajului cand "ii paru rau ca toate au fost degeaba si ca pamanturile lui au sa ramaie ale nimanui." Romanul de analiza este structurat in doua parti, cu titluri semnificative, surprinzand doua ipostaze existentiale: "Ultima noapte de dragoste", care exprima aspiratia catre sentimentul de iubire absoluta si "Intaia noapte de razboi", care ilustreaza imaginea razboiului tragic si absurd, ca un al doilea absolut neatins moartea.

3.5. In ceea ce priveste **cronologia in romanul realist, este una logica, fireasca**, in care evenimentele si actiunile se succed intr-o ordine normala, in care se petrec. Rebreanu povesteste pe masura ce actiunea are loc. Camil Petrescu isi incepe romanul printr-un artificiu de compozitie: actiunea din primul capitol (La Piatra Craiului, in munte), este posterioara intamplarilor relatate in restul cartii I: in primavara lui 1916, in timpul unei concentrari pe Valea Prahovei, Gheorghidiu asista, la popota ofiterilor, la o discutie despre fidelitatea in dragoste; aceasta ii va trezi, in mod acut si dureros, toate amintirile legate de cei doi ani si jumătate ai casniciei cu Ela. Monografia acestei iubiri este realizata prin **retrospectiva** si incepe abia in capitolul al II-lea (Diagonalele unui testament), pentru a ocupa apoi toata cartea I.

4. **G. Calinescu considera despre Ion** ca "lacomia lui de zestre e centru lumii si el cere cu inocenta sfaturi dovedind o ingratitude calma...Nu din inteligenta a iesit ideea seducerii, ci din viclenia instinctuala, caracteristica oricarei fiinte reduce". **Pe cand despre Stefan Gheorghidiu**, el afirma: "este un om cu un suflet clocotitor de idei si pasiuni, un om inteligent, plin de subtilitate, de patrundere psihologica si din acest monolog nervose desprinde o viata suflteasca, un soi de simfonie suflteasca."

Cum sustinea si G. Calinescu, cele doua personaje nu au nimic in comun. Ion este un taran ardelean, iute si harnic, chipes, voinic, dar sarac, violent si sfidator. Sentimentul ce il domina este patima pentru pamant, desi nutreste sentimente de iubire pentru Florica. Stefan Ghiorghidiu este sublocotenent intr-un regiment in infanterie, student la filozofie, inzestrat intelectual. Este o fire pasionala, puternic reflexiva, este lucid, dar hipersensibil si orgolios. Traieste la modul sublim drama iubirii, traieste in lumea ideilor pure, aspirand la dragostea absoluta, cautand in permanenta certitudini care sa-I confirme sentimentul de iubire. Este mereu in cautarea absolutului, trecand pana acum pe langa doua dintre acestea: iubirea si moartea.

O alta diferenta majora intre cele doua personaje poate fi reprezentata prin **modul in care cei doi privesc pe cei din jurul lor, relatiile lor cu lumea**. Ion traia intr-o lume in care nu conta decat pararea satenilor si statutul social. Ceea ce conta pentru el era averea, pamantul. Fiind dominat

de dorinta de a fi respectat in sat, stapanit de o vointa navalnica, considera ca abia atunci cand va avea stabilitate materiala, atunci va putea iesi pe ulita cu capul sus, cu pieptul inainte, mandru ca este si el “in randul lumii”. In schimb, Stefan, nici in plan sentimental, nici in plan social, nu gaseste un punct de sprijin durabil si traieste dureros drama omului singur, inflexibil moral, neputand sa faca nici unul din compromisurile cerute de societatea in care traieste. Se simte ca un intrus in lumea infatisata de rudele sale, deoarece nimic din aceasta nu se potriveste cu firea lui cinstita, pasionata de idei inaltatoare, de concepte profunde intelectuale.

Chiar si asa, atat de diferiti, Ion si Stefan Ghiorghidiu devin reprezentanti, simboluri ale lumii in care ei traiesc: Ion simbolul taranului ardelean care traieste pentru a avea cat mai mult pamant, iar Stefan simbolul omului intelectual ce aspira sa atinga absolutul in iubire, iar cand esueaza in aceasta misiune, va cauta absolutul in alta parte, mereu si mereu, ramanad un visator toata viata.

Romanul “Ion” – “o opera monumentala, poate mai mare ca natura” (E. Lovinescu). Romanul “Ultima noapte de dragoste, intaia noapte de razboi” – “o proza superioara” (G. Calinescu). Cele doua romane, atat de diferite, si totusi atat de asemanatoare prin incontestabila lor valoare.

Comparatie intre romanul realist si romanul de analiza

exemplificate în

"ION" de Liviu Rebreanu

"ULTIMA NOAPTE DE DRAGOSTE, INTAIA NOPTE DE RAZBOI"
de Camil Petrescu

LAURA PECIE

clasa XB